

Bestuursdienst

Afdeling Economische Zaken
Steller Erwin Vening
Onderwerp Programma Terreinwinst 2013

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 84 42

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk RO 13.3558169

Datum 21 MRT 2013

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In het voorjaar van 2011 is het programma Terreinwinst 2011-2014 '*Samenwerken aan een goed ondernemingsklimaat*' door ons college vastgesteld. Jaarlijks stellen wij de prioriteiten en beoogde resultaten voor het komende jaar vast. In deze brief willen we u informeren over de voortgang van Terreinwinst en de prioriteiten en beoogde resultaten voor 2013.

Voortgang programma Terreinwinst 2011-2014

Terreinwinst is sinds 2002 een vaste waarde in het economische beleid van de stad Groningen en ook als zodanig opgenomen in het economische meerjarenprogramma G-kracht dat in november 2009 door de raad vastgesteld. Daarin is aangegeven dat we verder gaan met het beleid rond de bedrijventerreinen en dat Terreinwinst verder uitgevoerd wordt. Terreinwinst is gericht op sterke, duurzame bedrijventerreinen en kantorenlocaties waar het 'goed werken' is. In dat kader zetten we in op de kwaliteit, de ontwikkeling, het beheer en de organisatie van de werklocaties. Samen met ondernemersorganisaties werken we aan een versterking van het ondernemingsklimaat en het zoeken van nieuwe mogelijkheden en kansen op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, energie, onderwijs, kennis, arbeidsmarkt en mobiliteit. De komst van het 'Fonds Ondernemend Groningen' heeft daarbij gezorgd voor nieuwe kansen en een nieuwe dynamiek. De rol van de gemeente is mede hierdoor ook veranderd. Ondernemers nemen meer zelf het initiatief voor projecten, de gemeente krijgt meer de rol van facilitator en stimulator.

Terugblik 2012

In het afgelopen jaar zijn diverse projecten geïnitieerd en gerealiseerd. We zijn positief over de voortgang die is gemaakt en de resultaten die zijn bereikt. Ook in de samenwerking met de ondernemersverenigingen zijn verschillende projecten opgezet, waarbij het Fonds Ondernemend Groningen (het Fonds) een belangrijke factor is. Tegelijk zien we dat veel ondernemers het moeilijk hebben in het licht van de economische omstandigheden en dat tijd en geld daardoor onder druk staan. Betrokkenheid bij collectieve zaken is daarmee niet vanzelfsprekend en is dan ook een

belangrijk aandachtspunt in de verdere samenwerking. Meest aansprekende resultaten over het afgelopen jaar zijn de afronding van de revitalisering van de Duinkerkenstraat, uitvoering van de plannen voor upgrading van de Ulgersmaweg, de start van parkmanagement op Zernike en de stappen die gezet zijn op het Hoendiep. In de bijlage treft u een overzicht van de projecten die het afgelopen jaar vanuit het programma Terreinwinst zijn uitgevoerd of ondersteund.

Programma Terreinwinst 2013

In het programma 2011-2014 hebben we aangegeven dat we in willen zetten op sterke, duurzame werklocaties waar het goed werken is. Zeker ook in economisch zware tijden, waarin veel bedrijven het moeilijk hebben, is het belangrijk om samen de schouders te zetten onder de versterking van het ondernemingsklimaat in de stad Groningen. Naast de concrete projecten die we met het Programma Terreinwinst willen initiëren of faciliteren staat voor komend jaar ook een nieuwe visie Werklocaties op de agenda. In het verlengde van de maatregelen die vorig jaar genomen zijn in het afboeken, schrappen en faseren van bedrijventerreinen werken we aan een nieuwe strategie en operationeel programma met als doel om het huidige aanbod (nieuw en bestaand) zo optimaal mogelijk in de markt te zetten.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van projecten en prioriteiten voor 2013. Naast projecten vanuit de gemeente zelf zijn dit ook meer en meer projecten die vanuit de ondernemers worden geïnitieerd en mede vanuit het Fonds Ondernemend Groningen gefinancierd:

- *Revitalisering Winschoterdiep*: Op de planning staan de realisatie van de verbindingsweg met het Europapark (Duinkerkenstraat), de uitvoering van het herstructureringsplan voor de Bornholmstraat-zuid en de afronding van de aanpak van de Scandinavische havens. Tot slot willen we in 2013 een start maken met de evaluatie van het revitaliseringsproject.
- *Revitalisering Hoendiep*: In januari heeft de raad het revitaliseringsplan vastgesteld, uitvoering is voorzien rond de zomer en wordt gecombineerd met de vervanging en verduurzaming van de openbare verlichting. Daarbij gaan ook een aantal nutsbedrijven hun kabels en leidingen vervangen. Onderzocht wordt nog of het haalbaar is om ook de aanleg van mantelbuizen (voor glasvezel) mee te nemen.
- *Verfraaiing Meubelboulevard Hoendiep*: Op initiatief van vastgoedeigenaren en de VBGW wordt hieraan gewerkt. Middels grote schommelstoelen, boombakken, schemerlampen en een duidelijke routing en bebording wordt getracht het gebied een impuls te geven.
- *De Hoogte*: Samen met ondernemers(vereniging) is inmiddels gestart met een inventarisatie van mogelijke (kleinschalige) verbeterpunten in het gebied, ook in relatie tot de aanpak van de Noordelijke Ringweg/Noordzeebrug. Het streven is om in 2013 te komen tot realisatie van een aantal concrete acties.
- *Buurtconciërge Oosterhamrikzone*: Als onderdeel van de beoogde kwaliteitsslag rond de Oosterhamrikzone wordt op initiatief van de VBNO een buurtconciërge

aangesteld voor de periode van 3 jaar waarmee extra inzet wordt gepleegd op beheer en kwaliteitsverbetering.

- *Parkmanagement Zernike*: Voor komend jaar wordt concreet gewerkt aan een aantal projecten die gezamenlijk opgepakt gaan worden (beheer/onderhoud, bewegwijzering, profilering/communicatie, gezamenlijke activiteiten). Daarnaast wordt door de partijen gezamenlijk een nieuw convenant en ambitiedocument voor Zernike opgesteld, waarin parkmanagement is opgenomen. Andere thema's zijn een nieuw verkeersplan voor het gebied en energie als kansrijke sector.
- *Corpus den Hoorn Zuid*: Gestart is met een 'Urbanisator' traject dat dit jaar moet leiden tot een concreet actieprogramma waarin ondernemers, vastgoedeigenaren en overheid samen de schouders zetten onder de aanpak voor dit gebied.
- *Martini Trade Park*: het streven is om in 2013 de businesscase af te ronden voor de aanpak/herinrichting van het gebied, inclusief de besluitvorming hierover en de zoektocht naar financieringsmogelijkheden.
- *Intense Verbouw*: Via de aanpak van het project Intense Verbouw en het herbestemmingsteam worden initiatieven op het gebied van hergebruik en transformatie van leegstaande gebouwen actief ondersteund en gefaciliteerd.
- *Gebiedsvisie West*: In 2013 zal de gebiedsvisie voor Groningen-West worden afgerond inclusief een helder beeld en perspectief voor de bedrijventerreinen in dit deel van de stad.
- *Informatiezuilen Zuidoost*: Op initiatief van de bedrijvenvereniging VBZO worden in de zomer van 2013 een aantal informatiezuilen geplaatst op entrepunten van het gebied. Deze zuilen zijn naast informatievoorziening ook bedoeld als markeringspunten.
- *Bewegwijzering op bedrijventerreinen*: In 2013 worden nieuwe afspraken opgesteld voor de bewegwijzering tussen gemeenten, leverancier en bedrijvenverenigingen. Onderdeel daarvan is ook een vernieuwing van de borden.
- *Keurmerk Duurzaam bedrijventerrein*: Komend jaar worden de mogelijkheden verkend voor het verduurzamen van één of meerdere bedrijventerreinen waarbij aandacht voor draagvlak en resultaatgerichtheid centraal staan. Daarbij wordt tevens gekeken naar de mogelijkheden voor het invoeren van een Keurmerk Duurzaam bedrijventerrein.
- *Energiebesparing bij bedrijven*: Voor 2013 wordt gekeken of voor één of twee specifieke bedrijvenparken (bijv. Kranenburg of Martini Trade Park) een project Energiebesparing kan worden opgezet i.s.m de bedrijvenverenigingen. Stadsbreed worden de projecten Clean Campagne (stimuleren duurzaam ondernemen) en het project Milieubarometer (stimuleren energiebesparing door beschikbaar stellen van een digitale "tool" om de milieuprestaties te meten) uitgevoerd. Voor deze laatste twee projecten worden o.a via de bedrijvenverenigingen deelnemers geworven.
- *Stageproject parkmanagement*: Voor het opstarten van een stageproject volgens het gildeconcept op een bedrijventerrein blijven we nog proberen de samenwerking te zoeken met ROC's en bedrijvenverenigingen. Verder gaan we ook op andere vlakken kijken hoe we de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven verder vorm kunnen geven en aanjagen.

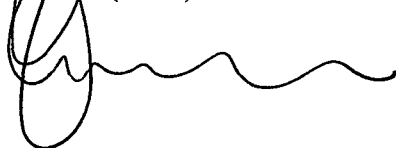
- *Cameratoezicht en BBOG*: In 2013 wordt voor een drietal locaties (Driebond, Hoendiep en het Witte Lam) een businesscase cameratoezicht uitgewerkt. Daarnaast vindt komend jaar de hercertificering plaats voor het Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen plaats.
- *Communicatieplatform*: We gaan samen met de bedrijvenverenigingen en het Fonds onderzoeken of het mogelijk is een nieuw en modern communicatieplatform te realiseren, o.a. als opvolger voor de nieuwsbrief Terreinwinst.
- *Borgschouw*: Voor komend jaar wordt opnieuw de BORG-schouw uitgevoerd voor de bedrijventerreinen.

Tot slot

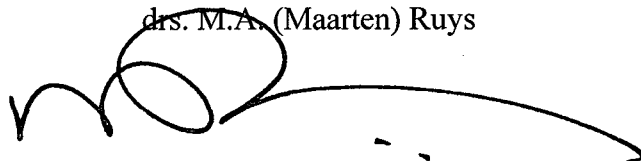
Ook in economisch en financieel opzicht zware tijden vinden we het als college belangrijk om te blijven investeren in de economische infrastructuur van de stad. Daarbij hechten we veel waarde aan de samenwerking met het bedrijfsleven en de inzet rond het programma Terreinwinst. In deze samenwerking blijven we nieuwe initiatieven en projecten zoeken die bijdragen aan een verhoging van de kwaliteit van onze werklocaties en een antwoord geven op de uitdagingen waar we als stad voor staan. We willen projecten van ondernemers waar mogelijk en passend zowel inhoudelijk als financieel ondersteunen. Dit past ook in het streven om projecten rond het Fonds Ondernemend Groningen te stimuleren, ondersteunen en cofinancieren. Wij zullen u aan de hand van het jaarverslag van het Fonds rond de zomer nader informeren over de voortgang hiervan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlage: Projecten Terreinwinst 2012

Hieronder een overzicht van de projecten die in het afgelopen jaar vanuit het programma Terreinwinst zijn uitgevoerd of ondersteund.

- *Revitalisering Winschoterdiep*: In 2012 heeft de uitvoering van de Duinkerkenstraat fase 2 plaatsgevonden. Alleen het doortrekken van de weg naar het Europapark is nog niet gerealiseerd en staat voor medio 2013 op het programma. Verder is in september 2012 het raadsbesluit genomen voor de herstructurering van Bornholmstraat-zuid en zijn de contracten met de verschillende grondeigenaren in voorbereiding.
- *Revitalisering Hoendiep*: De plannen voor de aanpak van het gebied rond de Protonstraat zijn afgelopen jaar afgerond en voor uitvoering is een subsidie van 365.000 euro beschikbaar gesteld door de Provincie Groningen. In januari 2013 heeft de raad het definitieve besluit over de plannen genomen en het krediet beschikbaar gesteld. Verder is door de ondernemers op het Hoendiep een plan opgesteld voor verfraaiing van de meubelboulevard.
- *Duurzame buitenverlichting Hoendiep*: In het kader van het revitaliseringsproject Hoendiep wordt ook de openbare verlichting vervangen. In 2012 is onderzocht welk type duurzame openbare verlichting het meest geschikt is en of het mogelijk is om deze op afstand te besturen. Daarnaast is gewerkt aan een project gericht op duurzame verlichting bij de bedrijven zelf. Hiervoor zijn bij 5 bedrijven lichtplannen opgesteld, die de mogelijkheden voor duurzame buitenverlichting in kaart hebben gebracht. Drie van hen gaan investeren in duurzame buitenverlichting.
- *Upgrading Ulgersmaweg*: De plannen voor upgrading zijn afgelopen jaar gerealiseerd, waarbij extra groen is gerealiseerd, de entrees van het gebied zijn gemarkeerd en een parkmanager voor een periode van 3 jaar is aangesteld die extra aandacht heeft voor onderhoud van zowel de openbare als private ruimte. Het project is in nauwe samenwerking met de bedrijvenvereniging VBNO uitgevoerd inclusief medefinanciering van het Fonds Ondernemend Groningen.
- *Visie Corpus den Hoorn-zuid*: De visie voor het kantorenpark Corpus den Hoorn-zuid is vastgesteld. In het verlengde daarvan hebben we, samen met de bedrijvenvereniging VBGW, eind 2012 de opdracht verstrekt aan APPM om te komen tot een concreet actieprogramma.
- *Martini Trade Park*: Afgelopen jaar is in opdracht van de VBGW gestart met de uitwerking van een businesscase waarin de upgrading van de parkeerterreinen centraal staat. Vanuit gemeente en provincie wordt dit project gesubsidieerd en vanuit de gemeente zijn we ook bij de uitwerking nauw betrokken.
- *Gebiedsvisie Groningen-West*: In 2012 is gestart met het proces om te komen tot een gebiedsvisie voor Groningen-West volgens het concept van co-creatie. In deze visie worden ook de bedrijventerreinen rond Hoogkerk betrokken.
- *Parkmanagement Westpoort/Roodehaan*: Afgelopen jaar zijn afspraken gemaakt waardoor de continuïteit van parkmanagement op de nieuwe bedrijventerreinen gewaarborgd blijft, ook in deze tijd van achterblijvende uitgiftes. Door een gemeentelijke bijdrage in de beginfase zorgen we ervoor dat de structuur van parkmanagement in stand blijft. Kwaliteitsbehoud, goed beheer en de realisatie van voorzieningen kunnen hiermee gerealiseerd worden. Dit draagt ook bij aan de verkoopbaarheid van de bedrijfskavels.
- *Parkmanagement Zernike*: We zijn er in geslaagd om samen met de RUG, HG, VBGW en gemeente een start te maken met parkmanagement. Vanaf medio 2012 is er een parkmanager aangesteld en worden de mogelijkheden voor gezamenlijke bewegwijzering

en versterking van netwerk en profilering verkend. Concreet wordt ook gekeken naar het combineren van beheer en onderhoud.

- *Cameratoezicht op bedrijventerreinen*: In 2012 is een eerste verkenning naar de mogelijkheden voor cameratoezicht uitgevoerd in opdracht van de stichting BBOG (Beveiliging Bedrijfsomgeving Groningen). Parallel hieraan heeft het college van B&W in oktober een besluit genomen waarin men aangeeft hier positief tegenover te staan. Ook de raad is hierover geïnformeerd. Eind 2012 heeft het bestuur BBOG opdracht gegeven om voor een drietal bedrijventerreinen een businesscase uit te werken.
- *Borgschouw*: Samen met de bedrijvenverenigingen is afgelopen jaar een start gemaakt met de invoering van de Borgschouw op de bedrijventerreinen. Voor het eerst is ook op een aantal bedrijventerreinen volgens de BORG-systematiek (Beheer Openbare Ruimte Groningen) geschouwd door de ondernemersverenigingen.
- *Stageproject parkmanagement*: In 2012 zijn met het Groothandelscentrum en met ondernemers rond het Sontplein gesprekken gevoerd over de mogelijkheden voor het opzetten van een soort van gildeproject (10/15 leerlingen) op de bedrijventerreinen gericht op gebouw c.q. terreinmanagement. Helaas heeft dit niet geleid tot concrete stappen. Voor het Groothandelscentrum was er onvoldoende draagvlak onder de ondernemers en voor het Sontplein geldt dat de initiator Saturn in 2012 de prioriteiten elders moest leggen.
- *Zonnepanelen in Noordoost*: De bedrijvenvereniging VBNO heeft i.s.m. Grunneger Power de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen bij bedrijven verkend. Daarbij bleek dat het project vanwege de bestaande landelijke regelgeving ten aanzien van terug levering van opgewekte zonnestroom aan het net, financieel niet rendabel genoeg was.
- *Warmte Koude Opslag(WKO) op Europapark*: Nadat in 2012 met betrokken partijen op Europapark een ontwerp is gemaakt voor een collectief warmtenet, is de aanleg van start gegaan. Voor Westpoort wordt de uitwerking van een WKO meegenomen in de beleidsvisie waar in 2012 een start mee is gemaakt.
- *Energiebesparing MKB*: Afgelopen jaar is op initiatief van de bedrijvenverenigingen gekeken naar de mogelijkheden voor energiebesparing bij het MKB. Daarbij is o.a. gesproken over het aanhaken bij de Clean Campage die i.s.m met de Energy Valley Topclub, MKB Nederland, Milieufederatie en provincie Groningen is opgezet.